

Index

- Voorwoord
- Mijn vriend Jean Dedobbeleer, door A. Polspoel
- 'Atemi' juni 1973, door Ton Président
- Interview met Maître Dedobbeleer uit 'Flash Aikido'
- Maître Dedobbeleer, door Marco Zenthner,
- Een Belgische Sensei, door Peter Bacas
- Mijn eerste ontmoeting met Dedobbeleer Sensei, Ernesto Ladavas
- De tijd stond stil en een droom kwam uit, door Prata Winkelman

Voorwoord

Het is voor mij niet alleen een groot genoegen, maar ook een grote eer een paar inleidende woorden te zeggen in deze bijlage ter gelegenheid van de 75^e verjaardag van Maître Dedobbeleer. Al meer dan dertig jaar heeft Maître Dedobbeleer zich vol enthousiasme en belangeloos ingezet voor de verspreiding van het aikido in onder andere België, Nederland en Luxemburg. Het bereiken van zijn 75^e jubileum betekent niet alleen een nieuwe mijlpaal in zijn leven, maar markeert tevens een periode in de verspreiding van het aikido in Europa; daarom past een moment van reflexie. In deze jubileum uitgave vragen we enkele mensen in België en Nederland te vertellen over wat Maître Dedobbeleer heeft betekend voor het aikido. Het is echter niet alleen met zijn aikido op de 'mat' dat hij zijn stempel heeft gezet, maar bovenal met de wijze waarop hij de idealen van het aikido heeft toegepast in de omgang met mensen, dat hij zich onderscheiden heeft. Het is natuurlijk onmogelijk iemand met zo'n lange staat van dienst adequaat te beschrijven, hopelijk is onze keuze in ieder geval in staat u een indruk te geven. U zult in deze bijlage een interview aantreffen dat verleden jaar in het Belgische aikikai magazine 'Flash' gepubliceerd is geweest. Verder zijn er enkele woorden van zijn oudste studenten in België en Nederland die uiting willen geven aan hun respect en dankbaarheid voor hetgeen Maître Dedobbeleer verricht heeft. Bovendien zijn er felicitaties van de Hombu Dojo-Cho en Fujita Shihan.

Zelf heb ik ook vanaf het begin van mijn 'aikido ontwikkeling' het genoegen gehad onderwezen te zijn geworden door Maître Dedobbeleer. Langs deze weg wil ik hem persoonlijk bedanken voor alles wat ik van hem heb mogen leren en ontvangen. Als student 'wijsbegeerte' heb ik in de loop van mijn universitaire opleiding heel veel geleerde mensen horen spreken over wat 'spiritualiteit' betekent. Maître Dedobbeleer heeft nooit zulke gewichtige woorden in zijn mond genomen als hij het over aikido en haar betekenis voor ons leven had. Toch heb ik de grootste lessen hierover van hem geleerd door zijn respectvolle houding op en buiten de mat. Telkens weer zegt hij ons: 'De essentie van Aikido is harmonie met uw partner zoeken!' Niemand kan zich een betere Meester wensen!

We wensen ieder veel leesplezier.

Theo Kuijl , voorzitter I.P.A.F.

Mijn vriend Jean Dedobbeleer

A. Polspoel

Het is me een genoegen u een kleine passage uit het aikido leven te vertellen van onze vriend Jean Dedobbeleer. Wij kennen elkaar nu meer dan 35 jaar en wij kunnen de uren en kilometers die wij samen hebben doorgebracht niet meer tellen.

Als eerste over Holland gesproken, jaren geleden, de avonden na het werk met andere Bushido beoefenaars, kwamen we bij u om in een kleine dojo te oefenen met de heer Bacas en uw vrienden in Den Haag. 's Nachts keerden wij terug blij u ontmoet te hebben. Jean was overigens altijd bereid om een stage te geven, in alle hoeken van België, Luxemburg of Frankrijk, om er Tamura Sensei te ontmoeten, zelfs tot in Marokko, waar wij onvergetelijke herinneringen, vol met humor, opgedaan hebben.

De maatschappij waar Jean werkte was failliet gegaan en hij kwam in het bedrijf werken waar ik in dienst was als verantwoordelijke voor het personeel en de veiligheid van de fabriek, welke wijn en alcohol in het groot distribueerde. Jean was aangesteld als chef- mecanicien, maar ook met de bevoegdheid van sociaal vertegenwoordiger, welke functie hij naar algemene tevredenheid vervulde bij directie en personeel. Altijd met zijn 'aiki' – kalmte.

Een kleine anekdote; Op een dag werd ik gealarmeerd, een werknemer had driekwart liter gin gedronken en was dronken en gewelddadig. Jean en ik hebben hem gekalmeerd door hem tussen ons in te nemen en om de beurt sankyo toe te passen, Jean op de linker-, ik op de rechterhand. Toen hij bij de uitgang van de fabriek was aangekomen was hij gekalmeerd. We hebben hem in een taxi gezet om hem thuis te laten brengen en hem nooit meer terug gezien.

Wat mijzelf betreft, ik heb mijn fysieke en mentale vorming aan Jean te danken en onder andere mijn eerste dojo: Le Koshi (tijgertand), welke overgenomen is door een van mijn oud leerlingen: Luis van Thiegen, ook een oude vriend.

Jean heeft me deze lessen toevertrouwd, hetgeen ons niet verhinderd heeft door te gaan met de een of andere dojo te bezoeken, Mons, La Louviere, Louvain la Neuve en anderen. Een maal beiden met pensioen was er minder gelegenheid elkaar te zien, ik door mijn dojo, hij door zijn rondtrekken, maar de vriendschap blijft en voorts is Jean nu een groot vechter en pelgrim voor het aikido.

Aan U mijn zeer hartelijke groet,

A. Polspoel

'Atemi' aan Jean Dedobbeleer Sensei, Juni 1973

In 1961 heeft u uw eerste onzekere passen gezet op de tatami, uzelf zeker afvragend welke beweegredenen degenen hadden, die u omringenden, zich de polsen en armen te laten pijnigen en zich alle kanten op te laten gooien, een gooi vaak gepaard gaande met een schreeuw 'de kiai'.

Sportief, dat was u zeker voor het binnentreden van de dojo. U heeft de goede kunst van het voetbaltrappen bedreven in professionele ploegen. Maar welk was dit vreemde en slimme genius die er u toe overhaalde u te voegen bij de grote familie van de martial arts? Niemand kan het zeggen en u zelf misschien ook niet. Maar zeker is dat sinds de dag dat u zich in een keikogie heeft gekleed, u een voorbeeld bent geweest voor allen die u hebben gekend. U bent, denk ik, de tweede leerling waar ik me in het bijzonder mee heb bemoeid en welke me de vreugde heeft gegeven te slagen voor het examen voor shodan. Dit is acht jaar geleden. Dit was zeker niet zonder pijn, waarvan mijn fragiele polsen bij uw nikyo's en mijn ruggewervels bij uw verwoede irimi's, kunnen getuigen. U was en bent nog altijd, een der meest dynamische oprichters van onze kring, waarvan uw volharding en aanwezigheid een voorbeeld van orde waren.

In januari 1971 vond het ongeluk met uw knie plaats. De pijnen, het been in het gips en de angst niet meer op de tatami te kunnen verschijnen, zou ieder ander dan u het op hebben doen geven. Door uw moed, uw wil en vooral door uw geestkracht, heeft u al deze belemmeringen overwonnen en na zes maanden van lichamelijk en geestelijk lijden bent u vastbesloten teruggekeerd om op de tatami te oefenen, eerst hinkend, vervolgens op een been. U heeft alle verwachtingen overtroffen en hebt 30 september 1972 de graad van nidan verkregen. U karakter is misschien wat veranderd en uw uitingen zijn soms doordrenkt van een bitterheid welke uw vrienden in verwarring brengen. Maar zonder ons eraan te storen danken wij u in ons midden te zijn. Bedankt, dierbare Jean, voor alles wat je gedaan hebt en nog zult doen. Ik weet dat je een van hen bent waarop ik kan rekenen en dat hen die ons vertrouwen altijd een trouwe raadgever en gewetensvolle beoefenaar van het aikido, waar wij van houden, in je zullen vinden.

Ton Président, Juni 1973

WIE BENT U MENEER DEDOBBELEER?

Een interview uit het voorjaar van 1997 door Ann en André Pauchet

A.A.: Sensei Dedobbeleer wat is voor u aikido?

Jean: Voor mij is aikido een tweede leven. Enfin, het is voor mij een tweede leven geworden en alles wat eromheen gebeurt beschouw ik als politiek. maar politiek moet bestaan opdat de samenleving functioneert.

A.A.: Heeft u het aikido in het begin aangevat als een sport, of meteen als een levenskunst, of als iets anders?

Jean: Voor mij was het een verwikkeling van omstandigheden. Ik heb tot aan mijn 33^e gevoetbald. Maar op mijn 17^e speelde ik mee in de nationale ere divisie, en zoals voor zoveel jonge mensen in dat tijdperk, was er een oorlog waardoor wij onze sport hebben moeten laten schieten. Het was echter mijn droom me kenbaar te maken door het voetbal. Toentertijd, een jaar voor en de eerste jaren tijdens de oorlog heb ik gespeeld bij Uccle-sport, een club die vlakbij Anderlecht lag. Anderlecht. Er was dan ook een grote rivaliteit tussen de twee clubs. Het was in die periode dat ik door de Duitsers opgepakt ben en naar een kamp gestuurd ben voor 27 maanden.

A.A.: Was dat kamp in België?

Jean: Nee, dat was in Duitsland; het was een werkkamp. Ik heb nog geluk gehad omdat ik wel veel geleden heb onder een tekort aan eten, maar nooit mishandeld ben. Om u een klein idee te geven, mijn gewicht in de voetbalcompetitie toen ik vertrok was 64 kilo, maar toen ik terugkwam woog ik nog maar 42 kilo. Daarna heb ik mijn sport weer opgepakt, maar ik heb nooit meer het niveau kunnen bereiken wat ik eerst had, en daarom heb ik enkel een beetje als reserve meegespeeld.

A.A.: Wat was uw beroep in die periode?

Jean: Ik was mecanicien; om precies te zijn een algemene mecanicien. Tot aan 1973 want op dat moment ging de fabriek failliet. Toen al problemen! Maar toentertijd kon men snel een andere werkplek vinden. Ik heb nog 12 jaar gewerkt bij Fourcroy, maar een seizoen was ik 88 kilo zwaar geworden en dat met 4 trainingen per week, plus nog een wedstrijd op zondag; ik wist niet meer wat te doen en was gedesoriënteerd. Zo is het dat ik op een mooie dag de martiale kunsten heb ontdekt als sport en om me weer teug in vorm te brengen. Ik heb altijd gesport. In november word ik 74 jaar, en er zijn maar 7 jaar geweest in die tijd dat ik niet gesport heb; de eerste 7 jaar van mijn leven.

A.A.; Door wie bent u begonnen met aikido?

Jean: Door een makker. Ik had nooit enige relatie gehad in de wereld van vechtkunsten. Ik ben met judo begonnen in mijn stadswijk Uccle. Het was pas na twee jaar dat ik me er bewust van werd dat die stiel van vechtsport niet bij me paste. Toen was ik lid van de club waar mijn vriend oefende, en wat me niet inspireerde. En terwijl mijn vriend iets nieuws zocht, keek ik naar de lessen die verder gedaan werden: het aikido, zodoende heb ik me ingeschreven voor een cursus aikido.

Niemand kende toen aikido. Ik was in een goede lichamelijke conditie, ondanks mijn overgewicht. Meteen ben ik begonnen tweemaal per week te trainen. Vervolgens ben ik terechtgekomen bij Maître Naessens toen hij nog in de rue de la Loi (Wetstraat) was; ik heb hem vervolgens gevolgd naar de kust van la Cage aux Ours waar men

twee jaar onder een garage heeft getraind, en tenslotte zijn we verhuisd naar de rue Royale. Daar heb ik de grootste gedeelte van mijn leerperiode doorgebracht. Het enige wat ik Maître Naessens zou kunnen verwijten is dat hij ondanks zijn kennis zijn dojo niet verliet maar dat alles bij hem bleef.

Stap voor stap, - mijn gradatie steeg en ik nam steeds meer kennis tot me - ben ik tot het besef gekomen dat de geest van aikido is om juist terug te geven wat men ontvangen heeft, dat wil zeggen om het aan de anderen aan te bieden...

Dat was dus tegenstrijdig voor mij, gegeven het feit dat we heel veel demonstraties gedaan hebben overal in België voor hem en voor de club. Over die periode gaan er heel wat anekdotes de ronde. Ik heb wel eens gewenst een boek hierover te maken, niet zozeer over de technieken maar over wat we beleefd hebben...

Maître Naessens had enorm veel leerlingen maar niet van alle leeftijden. Dit is erg veranderd. Toen waren er veel leerlingen bezig met andere sporten en ze kwamen naar het aikido voor het ronde en soepele in aikido. Tegenwoordig (dit is een evolutie waar ik zeer verheugd over ben) zijn er jongelui die naar het aikido voor het aikido gaan.

Toen ik nog jonger was en iemand me vroeg welke martiale kunst ik beoefende, antwoordde ik 'judo' omdat aikido miskend was. De kern die in het begin gevormd werd, was heel goed. Ik ga geen namen noemen om geen risico te lopen iemand te vergeten. Zij die er toen bij waren zullen zichzelf altijd herkennen.

Vervolgens zag men maître Naessens hoe langer hoe minder op de tatami verschijnen; daarom gingen we naar hem toe. Dus, na een demonstratie, tijdens de derde helft heeft men besloten de club te verlaten. Ieder van ons heeft voor zich gezocht, en ik ben begonnen mijn gang in te richten door latten aan de muren vast te maken. Drie dagen later hebben we naar een plaats gezocht gekeken en... mijn gang heeft 4 jaar geduurd. Zodoende hebben we de kring mensen van Bushido gevormd en dat ging vanzelf. Ik was nidan. Mijn eerste dangraad heb ik gehaald bij Maître Naessens op de rue Royale ten overstaan van Noro sensei, mijn tweede dan heb ik voor Asai sensei gehaald.

Bushido is een club van omvang geworden. Er was judo, karate, aikido en yoga. De onderneming liep werkelijk heel goed. Een onder ons (Georges Gally) zei op een gegeven moment dat we niet meer dát wat wij wilden, aan onze leerlingen konden geven. We waren op ons hoogtepunt gekomen. Hij zei ons dat het nodig was onze plek te verlaten om met de Meesters contact te maken, zodat ze van tijd tot tijd ons les zouden kunnen geven. Het was daarom noodzakelijk om naar buiten te gaan. Naar het buitenland gaan, de meesters ontmoeten en met hen werken.

Tamura sensei kwam naar de Bushido om zijn lessen te geven; wij allen wilden toen een gradatie bij hem halen. Dat liep uit op een totale mislukking. Het was duidelijk toen dat we nog niet genoeg voorbereid waren om een bepaald niveau te bereiken.

Tamura sensei zei ons toen het volgende: "Als jullie willen dat ik niet meer terugkeer, dan zal ik jullie je gradatie laten halen. Als jullie mij daarentegen willen volgen, dan moet ik jullie laten zakken.

Eensgezind hebben we toen allemaal besloten.... Te bedanken voor onze graduatie!

Vervolgens is iemand met een heel goed idee naar voren gekomen: als we nou eens een Federatie zouden vormen? We zijn toen gaan kijken bij enkele dojo's in de omgeving van Brussel en de mensen waren werkelijk enthousiast.

De oprichting van de Belgische Aikido Federatie heeft in de Bushido gestalte gekregen (erecode van de samourai), ze is groter gemaakt door toedoen van andere mensen, maar zoiets is normaal. De Federatie heeft zich heel goed ontwikkeld naar wat zij tegenwoordig is. Ik ben heel tevreden over de ontwikkeling van de Federatie, zij gaat vooruit. Wanneer ik kijk naar de structuur van de A.C.B.A. (Association Culturelle Belge de l'Aïkido; Franse afkorting voor : Belgische Culturele Aikido Associatie) , (ik zeg altijd A.C.B.A. omdat ik tegen de scheiding ben in A.F.A./V.A.V., op persoonlijke titel natuurlijk) en dus kijk naar de mensen die aan het bewind zijn en nu het hoofd van de organisatie zijn, vind ik dat ze een formidabele klus geklaard hebben. Zij hebben iets meer aan het aikido toegevoegd, en het is waar dat als ik terugkijk naar de afgelopen vijftwintig jaar en naar wat sommige mensen gedaan hebben zonder te weten wat zoiets ging opleveren, dat het een groot succes is geworden.

A.A.: Aikido is iets anders dan een sport en iets wat u terugvond in uw leven, hoe noemt u dat?

Jean: Het is voor mij een manier van leven. Het is een tweede leven geworden. Normaal gesproken moet iemand zich in het dagelijks leven net zo gedragen als op de tatami en dat is iets dat ik sommige leraren zou kunnen verwijten. Het spreekt voor zich dat ik op een leeftijd ben gekomen dat je dingen anders ziet dan jongen mensen. Ik denk aan een training waar het er behoorlijk heftig aan toe ging; ik geef er de voorkeur aan harmonie tussen twee mensen te zoeken, en te zoeken naar de eenheid tussen twee mensen, dan me in oefeningen te begeven waardoor iedereen na tien minuten op zijn tandvlees loopt.

Op dezelfde wijze kan nooit iemand mij verwijten iemand gekwetst te hebben of te hebben benadeeld; zoiets komt niet eens bij me op. Bijvoorbeeld, over de jaren heen heb in geen enkel gesprek mijn stem meer verheven, en ik probeer daarentegen altijd goed te luisteren.

A.A.: Bent u nooit aangevallen geweest? Ik bedoel niet op het fysieke vlak maar op moreel gebied?

Jean: Heel mijn leven heb ik tegenslagen gehad. En wanneer er gemene streken met mij uitgehaald waren , gaf ik er de voorkeur aan, wat mijn manier van doen is, om dit te laten voor wat het was. Let op, ik ben niet gewichtig aan het doen! Niemand, buiten mijn vrouw, kan zien of iets me raakt of niet.

Dit is iets wat in alle eerlijkheid kan zeggen, ik heb nooit iemand kwaad berokkend. Het verschil tussen nu en de tijd dat ik voetbal speelde bestaat hieruit: iemand kon tweemaal tegen mij inkomen, maar de derde maal kon hij hetzelfde terug verwachten.

A.A.: Is het niet een beetje moeilijk met een harmonische instelling te leven gezien het niveau van de maatschappij waar wij nu in leven?

Jean: Het is moeilijk en gevaarlijk. Het is O Sensei geweest die zei dat het moeilijker is een stap naar achteren te zetten dan te blijven staan om te vechten. Maar dat het toch degene die naar achteren stapt is, die wint. Wetende dat men zijn tegenstander de baas kan, en ondanks dat een stap naar achteren te zetten om elk contact te vermijden, dan heeft u gewonnen. Als iemand deze botsing niet vermijdt, loopt het uit op de eeuwige strijd. Wanneer u de strijd vermijdt, is het niet uitgesloten u elkaar morgen nog 'goedendag' zegt, en kunt u misschien onder hen een vriend ontdekken. Dat was het parool van Maître Nakazano, en ik heb het altijd toegepast.

A.A.: Wordt u de volgende dag niet als een lafaard beschouwd?

Jean: Maar natuurlijk dat is heel goed mogelijk. Maître Nakazano zei altijd: "Het is altijd moeilijker zich in te houden, dan te vechten." Het is duidelijk dat iemand zich pas na 4 jaar aikido kan voorstellen hoe het te gebruiken om zich te verdedigen. Ik ben bijna 40 jaar op de mat, gisteren nog had ik het genoeg 40 leerlingen bezig te zien met iets wat ik hen geef. Wanneer je iets geeft en iedereen naar je kijkt, is het de beloning voor al je jaren werk. En wanneer de deelnemers goed trainen, slaat dat automatisch terug op jezelf, de training loopt gesmeerd en de sfeer kan niet beter. Zo ga je vooruit.

Door pech zijn er soms een beetje moeilijke groepen waar men een verschillende spanning voelt. Dan heeft men de indruk niet vooruit te komen. Verder kan men ook geen gemeenschappelijke gesteldheid hebben met alle meesters, er zijn er die je beter bevallen dan anderen.

Er is misschien iets dat ik aanbeveel aan veel van de andere huidige praktikanten, namelijk om de meesters te gaan zien.

Omdat iedere meester zijn eigen manier van werken heeft, betekent dit dat iedereen shihonage, kotegaeshi doet, maar dat ieder het zich eigen maakt op zijn eigen bepaalde niveau. Iemand die twee hoofden groter is dan ik, kan nooit een kotegaeshi doen als ik. Men kopieert tot aan een bepaald niveau, daarna gaat iedereen zijn eigen weg. Dat is de ontwikkeling wanneer men het voelt. In het begin vraagt men zich af of men het goed doet of dat men het slecht doet. En naar mate van tijd krijgt men vertrouwen in zichzelf. Het is formidabel.

A.A.: Na de Bushidodojo, wat is er gebeurd, bent u in andere clubs geweest?

Jean: De Federatie is gegroeid. Verenigingen hebben zich met ons verbonden, zoals 'la Louviere' die een van de eerste groepen buiten Brussel was. Te zeggen hoe sterk men ging, meester Carlier heeft er laatst nog over gesproken toen hij met een van zijn leerlingen kwam om de Bushido te zien. Een van hem zei hem: "Is het hier met deze mensen dat je je in een vereniging onder wil brengen? Ben je gek, heb je gezien hoe ze zich vergooien? Men was ver van het huidige aikido. Op dat moment moesten we voor onszelf demonstraties geven om onze vereniging te laten groeien en als zodanig zij we ook in andere verenigingen geweest. We hebben buitengewone momenten meegemaakt. Ik ben ook in andere landen geweest, zoals Luxemburg om

beoefenaars scholing te geven. Ik heb ook mensen opgeleid in Holland. Echter, daar moet ik eerlijk zijn, dit heb ik niet alleen gedaan. Ik was gezamenlijk met Edgar Schelstraate voor Luxemburg en Holland, hoewel hij het heeft moeten laten gaan en met oog op zijn beroep een andere weg ingeslagen is; ik ben er toen gebleven. Het zijn twee landen die ik heb geholpen zich te vormen. Maar ik heb vooral gereisd om de meesters te zien. Ik ben gaan kijken en trainen bij Tada Sensei in Italië, Nakazano Sensei in Zwitserland en Tamura Sensei in Frankrijk; overal waar de laatste ging begeleidde ik hem, zoals naar Marokko. Ik heb veel Sensei's gekend. Het is een raad die ik de jongeren geef, erop uit te gaan, stages te volgen, zoveel mogelijk meesters te gaan zien. Vooral omdat men tegenwoordig de mogelijkheid heeft deze meesters bij ons in België, of in Frankrijk, of in Holland en de andere landen die niet ver van ons liggen. Wij zijn op ontelbare plekken gaan zoeken.

Tegenwoordig is er een generatie van jonge sensei's hier gekomen, zoals Yasuno sensei, Yokota sensei en anderen.

A.A.: De jongeren die zich in een vereniging bevinden, moeten zij bij hun vereniging blijven? Wat kan dat hen opleveren?

Jean: In ieder geval moet een leerling totdat hij shodan en nidan geworden is, zich aan zijn meester houden. Het is deze leraar die hem zijn eerste stappen heeft doen zetten, en hem zal hij het best begrijpen. Maar men moet apart hiervan de sensei's gaan bekijken en zich eigen maken van wat zij goed doen.

Ik deed het op een wijze dat ik waar maar een meester was naar hem toeging. Dan had ik als een kerstman een zak op mijn rug, en iedere keer als ik iets zag dat me beviel, hupla!, deed ik het in de zak tot hij aan het einde vol was. Nu geef ik dat allemaal aan anderen. Ik denk nochtans dat ik op een moment gekomen ben dat de zak leeg is. Maar wat magisch is, is dat ik er spontaan dingen voor terugkrijg, dat zijn de cadeaus. Maar nogmaals mijn zak is leeg en het is tijd weer de meesters te gaan zien en om daarvoor mijn lessen te verminderen. Want een ontwikkeling blijft altijd gaande en men moet zich altijd opladen in deze nieuwe evolutie. En ik zou zelfs nog verder willen gaan. Om mijn 6^e dan terzijde te leggen, er niet meer aan te denken en het oorlogspad weer op te gaan, ten einde mijn onderzoekingstocht weer voort te zetten. Het is mijn droom naar Japan te kunnen vertrekken, niet om zelf te oefenen, want iemand die tegen de 80 loopt, is daarvoor een beetje te oud, maar om de plaatsen waarover men mij verteld heeft te zien, en om werkelijk te kunnen zien wat het aikikai is. Maar aan de andere kant ben ik bang teleurgesteld te worden als ik het huidige aikido zie. Zelf heb ik er een goed beeld van gevormd en dit zal ik altijd bij me houden. In ieder geval heb ik er spijt van niet genoeg geld te hebben gehad om daar een reis naar toe te maken.

A.A.: Hoe is een ontwikkeling in aikido mogelijk, wanneer de Meesters toch als basis dezelfde opleiding hebben?

Jean. Zoiets is heel persoonlijk, zoiets hangt af van het pad dat men volgt; wat betreft mijzelf, ik kan mijn weg niet meer veranderen. Ik weet dat ik een werkwijze heb gevolgd die de mijne is. Ik zeg vaak wanneer ik voor het eerst les geef; vandaag volgt u mijn weg, morgen doet u wat u zelf wilt. Maar de verandering waar ik op doel heeft in de eerste plaats betrekking op de jeugd die gekomen is.

Er zijn heel veel jonge mensen op de mat verschenen, die ik zelfs niet meer ken. Wanneer ik ze bezig zie, en zie vallen, vraag ik me af hoe het mogelijk is. Laatst heb ik een training gevolgd bij Maitre Tissier en ik heb gezien hoe onder de jeugd ook een ontwikkeling plaatsvindt. Ik heb zijn lessen gevolgd en was zeer tevreden over die les, dat is de evolutie.

Het is een beetje zoals ik eens besloot anderen te gaan bekijken en mijn bedevaartstaf op te pakken. Zelfs op het niveau van de grote leraren, uitwisseling (van ervaring en ideeën) brengt hen hun ontwikkeling, het is de ontwikkeling van het leven. Het is moeilijk onder woorden te brengen. Hoe kijken de jongeren tegen een computer aan? Voor hen is het vanzelfsprekend, maar voor ons ouderen die het geboren hebben zien worden, wij vragen ons af wat zoiets doet en hoe het werkt. Het is een reactie, het is een verandering. Wanneer je naar Danny kijkt als hij les geeft, volgt hij iets wat hij kent, maar dat valt goed bij de jeugd.

Wanneer ik tegenwoordig les geef - ik ben een man van 74 jaar - dan geef ik die naar mijn 74 jaar. Enkel er zijn technieken die ik geef, die anderen nooit geven. Want ik heb bijvoorbeeld angst voor de tweede hand wat betreft de aanval omdat ik niet meer die beweeglijkheid en snelheid heb. Dit is heel belangrijk. Wanneer anderen les geven, is het waar dat zoiets beter kan bevallen omdat de manier voor ieder om uit te leggen in verband staat met zijn manier van contact maken met mensen.

En wanneer mijn methode iemand bevalt, zal hij slechts die punten opnemen die hem liggen en hij zal ze accepteren naar zijn eigen natuur, en op een wijze waarop hij de beweging begrijpt. Dat hoort dan bij u. Ik zal dan ook nooit iemand bekritisieren die een techniek op een andere wijze uitvoert als ik. Het is voor mijn gemoed een grote troost om de jeugd bezig te zien omdat in alles wat ze doen een klein steentje van mij verborgen is. Zo is het voor mij als ik ze zie.

A.A.: Kan iemand zich een precies idee vormen over de weg die men wil volgen?

Jean: Nee, je weg wikkelt zich stap voor stap af. En het hangt erg af van de leraren die men tegenkomt.

A.A.: Is er nog veel respect op de mat?

Jean: Een goede vraag. In België niet. Het mankeert aan de etiquette. Het is een klein beetje de fout, ik wil niet zeggen van de jeugd, maar van leraren die niet meer de etiquette volgen die wij hebben gevolgd, en er is dus minder respect voor de ouderen. Dat is iets wat zeker is. Het is mijn ervaring wanneer ik naar Luxemburg, of naar Holland, naar Roemenië, naar Hongarije en naar Bulgarije ga. Ik ga naar Duitsland; daar noemen ze me Sensei. Maar let wel, wanneer iemand me Jean noemt waardeer ik zoiets ten zeerste, omdat het een teken van vriendschap is.

Maar het is zoals ik het zie, in die landen noemt men mij Sensei omdat men me respecteert. Ik heb oude leerlingen die me respecteren. Maar daar staat tegenover dat ik geloof dat sommigen, hoewel ik hun gedachten niet kan lezen, zouden willen zeggen: "Hij is er nog steeds!" Dit is een kwestie van opvoeding, zoiets hangt af van de leraar. Ik had bijvoorbeeld gisteren 40 studenten op de mat en alles liep gesmeerd. De mensen komen me na afloop bedanken om te zeggen dat het

fantastisch was. En ze vragen me waar ik alle kneepjes heb geleerd. Zelfs als ik sommigen zie die er niet voor uitkomen zeg ik: "Excuseert u mij, ik ben vanmorgen met het verkeerde been uit bed gestapt."; het is mijn manier om les te geven en daar kan men niets aan veranderen.

Ik geef u mijn wijze van aikido en mijn huidige wijze is die van mijn leeftijd. Ik ben ouder, daarom gebruik ik de kneepjes en ik heb die techniek nodig om me te bevrijden uit de handen van een poteling. Vergeet u vooral niet dat u vanaf uw 20^e jaar aan dezelfde ziekte lijdt als ik, de veroudering.

A.A.: Zijn er ondernemingen die gerealiseerd moeten worden in België?

Jean: De Federatie heeft zeker andere ideeën en andere projecten op het oog dan ik. Maar ze hebben werkelijk het maximum bereikt en dat met een groot professionalisme en alles is gedragen naar een zeer, zeer hoog niveau. Er zullen zeker jongeren aankomen met andere ideeën.

Ik vergelijk het vaak met het voorbeeld van iemand die een huis koopt in zijn jeugd. Hij verandert het naar eigen smaak en op eigen wijze maar wanneer de kinderen het huis zien, bevalt hen niets. Wanneer zij in het huis gaan wonen, na 5 jaar is het een volledig ander huis. En het is misschien beter dan de ouders zich ooit hadden kunnen voorstellen. Dit is in feite de evolutie van een samenleving of van een Federatie.

A.A.: Bent u tevreden over de weg die u gevolgd heeft?

Jean: Ja natuurlijk. Als al de beoefenaars van aikido hadden kunnen realiseren wat ik heb kunnen beleven dan was het aikido al heel ver gekomen. Maar mijn mooiste traject heeft in Holland gelegen. Ik ben daar bij mijn 3^e generatie aikidoka's. Bij mijn 1^e generatie tref je 4^e en 5^e danners aan. Op het niveau van mijn 2^e generatie vind je tweede en derde danners aan. En bij de 3^e generatie vind je tweede danners.

Let wel toen ik in Holland begon, was ik niet alleen in het begin. Ik ben ergens bij iemand thuis begonnen les te geven. Tweemaal per week deed men de meubels aan de kant. In dat huis is men met de lessen begonnen met twee leerlingen en van daaruit is het begonnen. Met problemen zoals overal. Sommigen hebben de lijn van het judo gevolgd en weer anderen hebben een andere richting genomen. Waarom Holland, vraagt u? Dit kwam een beetje door een leerling van me die vertegenwoordiger was van kappersproducten. Hij was overal.

A.A.: Welke boodschap is belangrijk voor de jonge mensen van tegenwoordig?

Jean: Mijn boodschap is om heel simpel te oefenen in een sfeer van harmonie en om naar de leermeesters te gaan, maar dat geldt voor de leraren ook, dus...!

Maître Dedobbeleer

Marco Zenthner

Ik heb de kans gehad met aikido te beginnen in België rond de kring van de bushi-do te Brussel. U moet weten dat deze plaats werkelijk magisch was en dat vooral daar de stichters van de nationale federatie (A.C.B.A. – B.C.V.A.) te samen oefenden. Al die mensen waren leerlingen van de heer Naessens, pionier van het aikido in België. Het dient gezegd te worden dat rond 1970 er al Belgische aikidoka's nidan waren. In die tijd gingen zij tot aan Parijs om een keer per maand Noro Sensei en Nakasano Sensei te zien, en zo hebben ze ook kennis gemaakt met Tamura Sensei. Na enige tijd werd Tamura Sensei uitgenodigd naar België te komen in een periode dat de federatie dagelijks groeide. In die tijd heeft maître Dedobbeleer zijn graden voor Tamura Sensei willen presenteren, want ondanks jaren van onverdroten oefening wist niemand op z'n knieën of met boken te werken. Tamura Sensei was heel streng met de kwaliteit van zijn examens en het was heel moedig zich in de waagschaal te stellen door de examens over te doen voor een Japanse meester. Dus van af het begin was het voorbeeld van maître Dedobbeleer indrukwekkend, en zijn bekendheid nam zodanig toe dat hij werd benaderd door een groep Hollanders die sinds enkele jaren aikido beoefenden met behulp van boeken. Het is begrijpelijk dat alleen de passie voor aikido mensen tot een dergelijke stap kan bewegen. In die periode heeft Jean Dedobbeleer me gevraagd zijn lessen waar te nemen om hem in staat te stellen regelmatig naar Holland te gaan. Maître Dedobbeleer is zijn reizen naar Holland begonnen met de heer Schelstraete en hij werd ook benaderd door de Luxemburgers.

Maandenlang reisde hij gedurende de week naar Holland en Luxemburg. Men dient te beseffen dat zijn werk tussen zes en zeven uur ochtends begon en hij pas om twee uur nachts thuis kwam. Hij sliep dus heel kort. Na zijn werk nam hij geen tijd om thuis te eten maar vertrok meteen naar Den Haag of andere plaatsen vaak honderden kilometers van Brussel verwijderd. Het is moeilijk zich voor te stellen wat voor een energie aangewend is om het aikido in Europa te ontwikkelen. Gedurende deze jaren liet hij nooit iets merken van zijn vermoeidheid of van zijn teleurstellingen. Op de mat was hij elke keer met een goed humeur en hard werkend aanwezig. Ik heb de gelegenheid gehad regelmatig met hem en de heer Schelstraete mee te komen om te helpen als uke, want in die tijd was dit nog nodig gezien de toenmalige kennis van de Hollandse beoefenaars. Geleidelijk aan was Tamura Sensei naar Holland gekomen.

En op zekere dag heb ik het voorrecht gehad als uke te fungeren bij de examens voor de eerste Hollandse shodans. Daarna is er in de nationale federatie een splitsing in twee groeperingen ontstaan, zoals in zoveel andere landen. Maître Dedobbeleer heeft altijd, voor alles, geprobeerd het aikido te bevorderen en met zijn vaardigheid in ura bewegingen heeft hij de discussies weten te omzeilen en bevond zich aan beide zijden van de tatami. Als men iemand kan tegenkomen die het gevoel van vriendschap en harmonie heeft gevonden, is hij het. Uiteindelijk, toen de Hollanders zelfstandig geworden waren, heeft hij zich naar bepaalde streken in België, zoals Hainant en Limburg, gericht om nieuwe dojo's te ontwikkelen. Daarna kwamen er stages in Marokko en in Oost Europa. Gedurende meer dan vijf tien jaar is ons contact uit elkaar gegroeid. Daar ik mijn eigen dojo had en hij onophoudelijk reisde. Desondanks is hij voor de eerste stage met Sugano Sensei bij mij gekomen. Ik voel me heel gelukkig dat hij die keer gekomen was ter ere van het door hem

gedane werk. Ik ben heel trots zijn leerling geweest te zijn en wij allen zijn hem onze bewondering en dankbaarheid schuldig.

Marco

Een Belgische Sensei: Jean Dedobbeleer

Peter Bacas

Eind 1972 was er in de Beeklaan(Den Haag) een dojo gevestigd in een woonkamer. Daar trachtten vijf Nederlandse budo-studenten, waaronder mijn persoon, het aikido te beoefenen uit een platenboek van Tohei Sensei. Het leek op niets maar toch was ons enthousiasme groot! Op invitatie van onze leraar, dhr. D. de Wit, kwam de Belgische Sensei Dhr. Dedobbeleer (3^e Dan Aikikai) naar de Beeklaan. In een wervelende storm van ronddraaiende bewegingen liet Dedobbeleer Sensei de goede beoefening van Aikido aan ons zien. Dit maakte een diepe indruk op ons en wij waren direct bevangen van zijn bewegingen. Nu, na meer dan 25 jaar, imponeren zijn bewegingen mij nog steeds en is en blijft hij mijn leermeester. Inmiddels is Dedobbeleer Sensei 75 jaar geworden en heeft hij al 6^e Dan bereikt. Wij hopen dat wij deze Sensei nog lang als inspirator in Nederland mogen blijven begroeten.

Peter Bacas

Mijn eerste ontmoeting met Jean Dedobbeleer sensei

Ernesto Ladavas

Het was op een zaterdagochtend in november 1979.

Tamura Sensei, de voormalige vertegenwoordiger van de Hombu dojo in Europa zou voor een weekeind in Nederland les geven. Ik trainde toen bij Peter Bacas onder zwembad 'de Morgenstond' in Den Haag.

Zoals iedere zaterdagochtend arriveerde ik als eerste bij de dojo. De mat neerleggen, een half uur zazen zitten en mediteren.

Peter Bacas had gezegd dat Tamura Sensei om plus minus tien uur zou arriveren. We deden aikitaiso en ukemi's onder leiding van Jan Dijkhuizen, mijn toenmalige sempai. Peter was intussen de Sensei gaan halen. Ik kan me die ochtend heel goed herinneren want op een gegeven moment was ik tijdens een verkeerde ukemi op mijn hoofd geland - pijn in mijn nek - .

Om tien uur was er nog steeds geen teken van Tamura Sensei. Ik dacht bij mezelf: "De man moet het zo druk hebben! Maar ja, nog even wachten maar."

Rond elf uur kwam Peter terug en klapte in zijn handen. Iedereen ging zitten in seiza en wachtte op de verschijning van Tamura Sensei. Ik had foto's van Tamura Sensei in zijn jonge jaren in een boek gezien bij Peter thuis. En toen kwam de Sensei de dojo binnen. "Wat!", zei ik in mezelf. Die man lijkt voor geen meter op de foto uit het boek.

Een man van plus minus vijf en vijftig jaar stapte de mat op en wonder boven wonder zei hij: "Goedemorgen jongens". "Mijn hemel, hij spreekt zelfs Nederlands!", dacht ik. Jullie begrijpen het al: Tamura Sensei was er niet en als plaatsvervanger was Jean Dedobbeleer gekomen. De rest van de les kan ik me niet meer herinneren, maar aan het eind van de les was de pijn in mijn hoofd verdwenen. Sindsdien heb ik vele uren gependeed met Jean Dedobbeleer, soms als leerling, soms als aikidoka op de mat, soms als vriend en soms achter de pintjes.

In de twintig jaar dat ik Jean ken, heb ik nooit een slecht moment mogen ervaren in onze vriendschappelijke relatie. En dat is niet niets, gezien hoe moeilijk ik ben.

Jean van harte gefeliciteerd met je verjaardag.!

Ernesto

De tijd stond stil en een droom kwam uit

Prata Winkelman

In mei '98 gingen Maître Dedobbeleer, Peter Bacas, Paul Jungschlager, Theo Kuijl en ikzelf op weg naar Japan. Door de So Hombu was meneer Dedobbeleer uitgenodigd voor een jaarlijkse aikido-demonstratie in Tokio.

Na een lange vliegreis en acht uur tijdsverschil kwamen we aan in Tokio. Nog diezelfde avond zijn we na lang zoeken in de Hombu-dojo aangekomen, voor een training o.l.v. Tada Sensei. Ikzelf was erg moe van de lange reis en was niet gewend aan de warmte en hoge vochtigheidsgraad van Tokio, echter meneer Dedobbeleer bewoog als een jongeman over de tatami.

Na een pittige training liet meneer Dedobbeleer bij het omkleden per ongeluk zijn horloge op de grond vallen, die het vanaf dat moment niet meer deed.

Gedurende de rest van de tijd dat we in Japan waren hebben we naast het aikido nog veel excursies gemaakt. Onze dagelijkse excursies, die ik had uitgestippeld, waren erg mooi, maar dodelijk vermoeiend en eigenlijk niet geschikt voor een man van 74 jaar oud, maar meneer Dedobbeleer heeft gewoon alle trips meegemaakt.

Het was voor Paul, Theo en mijzelf, als tweede generatie aikido studenten in Nederland van Maître Dedobbeleer, een grote eer en genoeg om samen met hem mee te mogen naar Japan.

In het vliegtuig op de terugweg was meneer Dedobbeleer in slaap gevallen en kreeg een droom. Hij droomde dat zijn horloge het weer deed. Meneer Dedobbeleer werd wakker, keek op z'n horloge en...., het horloge liep weer, zelfs op de juiste tijd!

Gefeliciteerd met uw verjaardag meneer Dedobbeleer en bedankt voor de mooie ervaringen die ik met u heb mogen beleven!

Veel liefs van Prata Winkelman